

[Kjærulff-Schmidt.]

amtsgårde, ikke mindst på baggrund af hele den diskussion, der foregår om amternes fremtidige placering i administrationen. Skal amterne overhovedet vedblive at bestå? Hvis de ikke skal, hvad så med disse amtspaladser til 40-50 måske 100 eller flere millioner kroner, man har opført rundt omkring?

Der var ikke én eneste af ordførerne for de andre partier, der interesserede sig for det virkelige problem, men fremskridtspartiet her i folketinget og uden for folketinget vil arbejde videre med at prøve at stoppe denne ødsle og elendige udvikling.

Ingomar Petersen (RV):

Jeg vil ganske kort slutte af med at sige, at et lovforslag, som indebærer, at finansudvalget kan komme i fængsel i 2 år, og en § 1, som indebærer, at man for at overholde lovforslaget, hvis man har brug for at bygge 4.000 m², skal bygge 40.000 m², må afvises, selv om det selvfølgelig er et udmærket beskæftigelsesforslag. Det er et i allerhøjeste grad uigennemtænkt forslag, og jeg kan kun beklage, at folketinget skal spille sin tid med sådan noget. Vi har andre og vigtigere ting at tage os for.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Dohrmann) (FP):

Personer, som hr. Ingomar Petersen, der har siddet i Sønderjyllands amtsråd, nødvendiggør desværre, at vi er nødt til at behandle den slags forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Ønskes der afstemning over lovforslagets overgang til anden behandling? (*Poul Dam* (SF): Ja!).

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges med 91 stemmer mod 7; 4 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Der er af hr. Dohrmann stillet forslag om at henvise lovforslaget til det politisk-økonomiske udvalg. I overensstemmelse med en enstemmig indstilling fra sekretærmødet

foreslår jeg, at forslaget henvises til boligudvalget. Der må derfor foretages afstemning.

Forslaget om at henvise lovforslaget til boligudvalget vedtoges med 93 stemmer mod 16.

Dermed bortfaldt det af Dohrmann stillede forslag om at henvise lovforslaget til det politisk-økonomiske udvalg.

Formanden:

Så vidt jeg kan skønne, bliver der ikke flere afstemninger i dag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ophævelse af adgangen til optagelse af studerende ved visse fag ved universiteterne [af Svend Andersen (Roskilde amt) m. fl.].

(Lovforslag nr. 203. Fremsat 15/4 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Fremskridtspartiets forslag til lov om ophævelse af adgangen til optagelse af studerende ved visse fag ved universiteterne er til dels en genfremsættelse af det lovforslag, partiet fremsatte i november måned 1974.

Fremskridtspartiet har i bemærkningerne til lovforslaget givet udtryk for partiets ønske om en ny prioritering af de midler, der anvendes på længerevarende uddannelser.

Forslaget, der ganske vist ikke forekommer egnet som grundlag for drøftelser vedrørende de længerevarende videregående uddannelser, må nok alligevel ses i forbindelse med den videre behandling af helhedsplanen for de højere uddannelser. Disse drøftelser vil formentlig fortsætte i august måned.

Jens Kristian Hansen (S):

I socialdemokratiet kan vi tilslutte os ministerens bemærkninger, og jeg skal komme med nogle enkelte bemærkninger om lovforslaget.

Bortset fra en sproglig ændring i § 1 fra „italiensk“ til „italisk“, og at § 2 er ændret fra at være en begrænsningsparagraf til en

[Jens Kristian Hansen.]

ikrafttrædelsesparagraf, er lovforslaget, der er fremsat af fremskridtspartiet, identisk med et af samme parti i efteråret 1974 fremsat lovforslag.

Med den negative modtagelse, lovforslaget fik ved førstebehandlingen den 4. december sidste år af et stort flertal her i tinget, måtte man forvente, at tinget skulle være forskånet for at se samme lovforslag med det første.

Trods den bedste vilje er det ikke muligt at finde nogen form for fornuft i det pågældende forslag; og efter hvilke kriterier de foreslåede fag er udvalgt, er det komplet umuligt at finde ud af.

Der er tale om en række små fag, hvoraf de fleste har forbindelse med en række væsentlige undervisningsfag ved universiteterne, som ville blive fuldstændig revet op, hvis dette skulle gennemføres. Nogle af fagene har meget få studerende, andre har slet ingen, og andre igen er rene forskningsfag. Det er derfor helt forkert at fremføre i bemærkningerne, at en afskaffelse af fagene skulle få betydning for vores betalingsbalance og for beskæftigelsen.

Jeg er klar over, at ordføreren for forslagsstillerne på sædvanlig vis nu vil fremkomme med en sand ordstrøm om, hvordan man ved at afskaffe disse fag ved universiteterne vil hjælpe de små i vort samfund og de mange arbejdsløse. Det er, hvad jeg vil kalde ordgas. Det er snak, og det er kun snak, der overhovedet ingen virkning har.

I mit parti ser vi langt alvorligere på betalingsbalancespørgsmålet og beskæftigelsesproblemerne. Vi ser så alvorligt på det, at vi på ingen måde ønsker det polemiseret i et sådant popforslag som det, vi behandler her.

Vi vil ikke medvirke ved dette lovforslag overhovedet.

John Haaber (V):

Dette lovforslag er en genfremsættelse af et forslag fra fremskridtspartiet. Det er denne gang lige så umuligt at foretage en gennemgang af lovforslaget, som det var ved sidste førstebehandling her i tinget. Lovforslaget er en lang opremsning af fag, som faktisk ikke har noget med hinanden at gøre.

Kriterierne for valget af netop disse fag er det ganske umuligt at finde ud af. Det

forekommer at være et lastekatalog for fremskridtsfolk eller måske en samling uartige ord, som man i fremskridtspartiet ikke kender indholdet af. Det er dog tydeligt, at det er det kulturelle område, der skal rammes. Endvidere ses det, at en række uddannelser, som ellers har dannet en fornuftig enhed, vil blive revet op ved dette lovforslag. Luksusuddannelser kalder man det.

Jeg spørger: er f. eks. kristendomskundskab, religionshistorie, nordisk litteratur, kunsthistorie, musikvidenskab, idéhistorie, pædagogik luksusuddannelser? Det mener vi ikke, tværtimod, det er da meget vigtige ting. Livet er betydelig mere end økonomi. Humanistiske videnskaber er en forudsætning for kultursamfundet.

Bemærkningerne til lovforslaget giver heller ikke nogen hjælp til opklaringsarbejdet. De tager deres udgangspunkt i arbejdsløsheden. Det er desværre en meget uheldig situation, som vi må gøre, hvad vi kan for at løse. Men hvorledes dette lovforslag skulle kunne hjælpe på arbejdsløsheden, er det vist selv for en fremskridtsmand umuligt at forklare. At bruge arbejdsløsheden som argument for alle mulige forslag har intet med virkeligheden at gøre. Det er pop. At forslaget skal betragtes under den synsvinkel, er også meget klart. Fremskridtspartiets ordfører sluttede sit indlæg ved sidste førstebehandling af forslaget med at sige:

„Ja, sådan et lovforslag er hastværksarbejde; vi har heller ikke den helt store erfaring i at lave det, det vil vi også vedgå, men fordi situationen er så hårdt presset, som den er, på arbejdsmarkedet, må vi forsøge på at komme så hurtigt ind, som vi kan.“

Hvad har fremskridtspartiet foretaget sig af reelt arbejde siden da? Intet. Begrundelsen for lovforslaget er stadig uden tilknytning til forslaget. Lovforslaget har kun undergået den ændring, at der ikke længer er tale om adgangs begrænsninger til visse studier, men man har stadig ikke fjernet det hovedløse i forslaget.

Venstre ønsker at få en bedre styring af de videregående uddannelser. I den tidligere undervisningsministers, fru Tove Niensens, tid blev der påbegyndt et stykke sagligt arbejde med det sigte at få styring på de videregående uddannelser. Det drejer sig om korte alternative uddannelser, som kunne søges af studenter og HFere, strukturæn-

[John Haaber.]

dring og effektivisering inden for de længe-revarende uddannelser, at få fastlagt en totalramme for tilgangen til de videregående uddannelser, fastlæggelse af optagelseskapa-citeten ved de enkelte studier og i tilknyt-ning til de sidste områder at udarbejde for-slag til adgangs begrænsningsmetoder.

Venstre ønsker dette materiale, som er udarbejdet i undervisningsministeriet, og som vel må være lige ved at være færdigt, fremmet mest muligt og lagt frem til et sag-ligt arbejde i undervisningsudvalget. Jeg skal derfor opfordre undervisningsministe-ren til at give tilsagn om, at hun vil bidrage til, at arbejdet i udvalget kan fremmes, så-dan at en beslutning hurtigt kan træffes.

Dette lovforslag kan ikke danne udgangs-punkt for noget som helst sagligt arbejde, men derimod nok for tidsspilde. Med det som inspiration kan fremskridtspartiet fremsætte et nyt forslag til afhjælpning af arbejdsløsheden. Det vil blot vise, at man i dette parti ikke tager hverken uddannelse eller arbejdsløshed alvorligt.

Edele Kruchow (RV):

Også i det radikale venstre er der natur-ligvis stor interesse for, at vore universiteter og deres lærerkræfter udnyttes bedst muligt både fagligt og økonomisk.

Under det påbegyndte arbejde med hel-hedsplanen, som også undervisningsministe-ren nævnte for et øjeblik siden, har det radi-kale venstre netop været blandt dem, der regner med nødvendigheden af en vel tilret-telagt adgangsregulering, men denne skal selvfølgelig ses i sammenhæng med en række forhold, også med antallet af fagstudier, og om der ved flere universiteter er fag, hvor både studentertal og behov for studiet taler for, at faget måske kun skal forekomme ved ét af universiteterne.

Imidlertid må man forbavses over frem-skridtspartiets summariske opstilling af en række fag, og her kan man da ikke andet end undres over, at man for alvor regner med at ophæve adgangen til studier som nordisk litteratur og kristendomskundskab. Sådanne syn peger i særdeleshed på, at dette forslag må indgå i en langt større sammenhæng, når forholdene ved vore uni-versiteter skal behandles. Det har vi da også

tilsagt vor aktive støtte til, og vi er parat til, når færdigbehandlet materiale foreligger, at gå ind i arbejdet, men netop i den meget store sammenhæng.

Gerda Møller (KF):

Det konservative folkeparti har igennem flere år været interesseret i at få en regule-ring eller en begrænsning af adgangen til de videregående uddannelser. Vi har rejst spørgsmålet gang på gang, vi har peget på nødvendigheden af prognoser for samfun-dets behov for den højtuddannede arbejd-kraft, og vi har peget på, at der bør lægges større vægt på de erhvervsrettede uddannel-ser.

I det hele taget vil vi gerne være med til at se på de forskellige uddannelser i forhold til de økonomiske ressourcer. Vi mener ikke, vi har råd til at køre videre, som vi gjorde det i de glade 1960'ere.

Efter vores mening bruges der mange ste-der overkvalificeret arbejdskraft, og derfor vil vi hellere være med til at skære ned ved at instituere nogle flere mellemuddannelser og korte uddannelser. Vi mener ikke, at man igennem det lovforslag, der er til be-handling nu fra fremskridtspartiet, kan sikre den adgangs begrænsning, som vi gerne vil have, idet man ifølge det bare skrider til at begrænse adgangen inden for enkelte fag. Vi mener, det er nødvendigt at se på hele problemet i en større sammenhæng.

Derfor mener vi ikke, at dette forslag er det rette udgangspunkt, men jeg vil da gerne benytte lejligheden til — jeg ved godt, det ikke er ret længe siden, jeg gjorde det sidst — at henstille til ministeren at få fremskyndet arbejdet med helhedsplanen, således at vi kan få en bedre styring af de videregående uddannelser, end vi har i øje-blikket.

Kristine Heltberg (SF):

Når man får forelagt et lovforslag af den slags, som vi ser her, ved man snart ikke, om man skal le eller græde. Jeg vil nok være mest tilbøjelig til det sidste, men det første er måske det rigtigste.

Det forekommer mig ganske fantastisk, at man i et lille land som Danmark overhovedet kan finde mennesker, der vil foreslå, at vi ikke mere må læse sinologi. Mig bekendt

[Kristine Heltberg.]

er der 800 mill. kinesere i denne verden, og vi kan dog ikke forlange, at de skal lære dansk; derfor må i hvert fald nogle af os til at lære lidt kinesisk og lidt om kinesiske forhold, sådan at vi kan snakke med de mennesker, der lever i denne store verden.

Der er simpelt hen her samlet hulter til bulter en masse fag, hvoraf nogle, det skal indrømmes, måske lidt har haft karakteren af modefag, mens andre simpelt hen er indeholdt i begrebet Danmark som kulturnation. Der er sådan noget som sammenlignende sprogvidenskab, der har båret Danmarks navn viden om, som har gjort, at store forskere og ganske almindelige mennesker har givet sig til at studere dansk for at kunne læse den store sprogforsker Louis Hjelmslevs skrifter, som fremkom på dansk. Der er sådan nogle fag som fonetik, som sørger for, at de sprog, vi beskæftiger os med, bliver udtalt således, at de også bliver forstået af de mennesker, vi taler med. Der er sådan noget som slavisk filologi. Ja, når dette fag i sin tid blev hjulpet op, var det ikke mindst daværende minister Bodil Kochs skyld. Det viste sig, at man fra sovjetisk side havde sendt en note på verdenssproget russisk, som på grund af en tolks tilfældige sygdom lå uoversat i udenrigsministeriet i indtil flere dage, således at vi ikke vidste, hvad denne note indeholdt. Da sagde Bodil Koch, som var en klog dame: nu kan det være nok. Det kan ikke nytte noget, at vi lever i dette provinsielle miljø.

Vi har været ude for om ikke en lov så dog en tendens af den art, der her er eksempel på, dengang vi i 1930'erne skar ned hulter til bulter på alle mulige kulturfag, hvilket nogle år senere fik til følge, at vi blev nødt til at købe bøger til kæmpesummer, fordi de nu var dyre fotostatgengivelser, i stedet for de billige bøger, vi kunne have købt dengang.

Det er et af de mest tåbelige forslag, man kan tænke sig, ikke blot fordi det skader Danmarks ry som kulturnation, men også fordi det på længere sigt ville være så umådelig kostbart, hvis det overhovedet havde haft en eneste chance for at blive gennemført i det danske folketing. Denne chance har det, så vidt jeg kan se, ikke. Jeg kan ikke sige andet, end at man overhovedet ikke kan tage et så pjattet forslag alvorligt.

Chr. Christensen (KrF):

Vi erkender, at når vi skal prioritere udgifterne i vort samfund, må vi selvfølgelig også tage fat på undervisningsområdet. Vi vil da også gerne erkende, at det må være folketingets opgave også at følge de udgifter, der er forbundet med de højere læreanstalters undervisning, og derfor kan der også godt være visse fag her, det kan være fornuftigt at tage op til overvejelse. Men det er samtidig min opfattelse, at den besparelse, der er pålagt universiteter og højere læreanstalter, allerede har foranlediget, at disse er inde i en fornuftig rationalisering af disse fag, ved at man eventuelt tilbyder nogle fag et år, og så går der et eller to år, før det kommer igen.

Jeg er helt uforstående over for, at fremskridtspartiet, som vil bære navnet fremskridt, kan karakterisere uddannelse i kunsthistorie, i musikvidenskab, i religionshistorie, i nordisk litteratur og kristendoms-kunskab som luksus. Det er min opfattelse, at menneskelivet bliver uendelig meget fattigere, hvis man vil til at gøre det op udelukkende i penge. Hvis dette lovforslag bliver gennemført, er det min frygt, at det bliver tilfældet. Derfor kan vi ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Hanne Reintoft (DKP):

Vores ordfører kan ikke være her i dag men han har jo, sidste gang dette forslag blev førstebehandlet, sagt vores mening om det. Det eneste, jeg skal gøre, er selvfølgelig på det bestemteste at afvise det. Vi ønsker at fastholde og udbygge den kulturelle, undervisningsmæssige og forskningsmæssige status, vi har. Vi synes ikke, der skal skrænkes ind, og vi synes selvfølgelig slet ikke, der skal skrænkes ind på uddannelser i en periode, hvor der er mange unge, der har et vældigt behov for uddannelse.

Det mest relevante i forbindelse med at afvise forslaget er efterhånden at spørge fremskridtspatiet: hvornår kan vi vente forslaget om bogbrændinger? Det er jo den vej, det går.

Steen Folke (VS):

Der er tale om et usædvanlig underlødigt lovforslag fra fremskridtspartiet. VS afviser det.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Andersen) (Rosk. a.) (FP):

Jeg vil starte med at sige til fru Hanne Reintoft, at vi ikke agter at fremsætte forslag om bogbrænding. Vi ønsker ikke at indføre censur her i Danmark, som man som bekendt har i andre lande.

Må jeg i øvrigt sige til socialdemokratiets ordfører, der fremførte, at forslaget sidste gang fik en meget negativ behandling og det derfor skulle være spild af tid at genfremsætte det, at det, man dengang kritiserede, faktisk udelukkende var den daværende § 2, nemlig forslaget om indførelse af adgangsbegrænsning. Der var næsten ingen ordførere, der, dengang dette forslag sidst var til første behandling, gik ind på det, der nu er dette forslags substans.

Så siger venstres ordfører, at det var lidt svært for ham at finde ud af, hvad der i grunden var kriteriet for udvælgelsen af disse fag. Kriteriet er sådan set ganske enkelt, at det, som vi ikke mener det kan være samfundsrelevant at yde skatteyderpenge til, skal stoppes. Som det måske vil være bekendt, er vi faktisk modstandere af indkomstskatten, vi er klar over, at det koster nogle penge at afskaffe indkomstskatten, og vi er altså villige til at lave de besparelser, der skal til.

Der blev også både fra venstres ordfører og fra flere andre ordførere sagt, at man slet ikke kunne forstå, at man ikke længer kunne blive undervist i kristendomskundskab, religionshistorie osv. for skatteydermidler. Vores tanke er den, at kirken, også den protestantiske kirke, må hvile i sig selv. Det må være noget, som de interesserede parter må klare. De må også betale de udgifter, der er forbundet med det, og hvis man ønsker præster uddannet på Danmarks universiteter, må man altså betale for det. Om man kan klare sig med præster, der ikke er universitetsuddannede, må selvfølgelig være noget, som man inden for folkekirken, inden for den protestantiske kirke, selv må afgøre. Det kan ikke være et skatteyderproblem. Det må være noget, som de enkelte organisationer selv må afgøre. Vi er et parti, der går ind for så meget demokrati og så meget flytning af beslutningsprocesserne ned til de konkret berørte organisationer som muligt.

Så må jeg i øvrigt sige generelt, at jeg

synes sådan set, det er betegnende, at hver eneste gang vi kommer med et forslag, som går ud på at spare nogle penge på de offentlige udgifter, så får vi fra samtlige ordførere at vide, at det vil være så og så forfærdeligt, det kan simpelt hen ikke lade sig gøre, og det vil indebære, at vi simpelt hen bankes tilbage til stenalderen, og mange andre mærkelige ting. Der er vel næsten ikke andet at gøre, end at vi må til at gå over til at fremsætte udgiftkrævende forslag. Så kan det være, vi får en lidt pænere behandling her i folketinget.

Må jeg i øvrigt sige generelt, at indkomstskatten betales jo, som vel efterhånden alle ved, hovedsagelig af folk med ganske almindelige, jævne indkomster, og det er vores opfattelse, at enhver udgift, der ikke tjener disse gruppers tarv, må skæres væk. Samtlige disse skatteyderbetalte fag er efter vores opfattelse udtryk for en temmelig grov udnyttelse. Man tager nogle hundrede millioner kroner fra den jævne mand og ødsler dem derefter ud til en lille privilegeret overklassegruppes hobbybetonede fornøjelser. Efter at disse mennesker har fået deres overflødige uddannelse, er man selvfølgelig nødt til at etablere nogle tusinde overflødige stillinger for at beskæftige disse mennesker, og når man sådan regner det hele sammen, bliver det milliarder kroner, man ødsler ud til ting, der efter vores opfattelse er overflødige og må betales af de mennesker, der måtte være interesserede i at opretholde disse ting.

Fremskridtspartiet kan ikke tolerere denne grove udbytning af den arbejdende klasse. Lovforslaget er derfor et socialt forsøg på at komme den jævne befolkning til undsætning mod den grove udplyndring, den i øjeblikket er udsat for.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. John Haaber spurgte mig, om han kunne få et tilsagn om, at jeg ville fremskynde arbejdet omkring helhedsplanen. Jeg beklager at måtte sige, at jeg synes ikke, hr. John Haaber har været særlig opmærksom på de sidste debatter om disse ting, der er foregået her i folketingssalen, for i forbindelse med det sidste forslag, vi havde til behandling, der kunne berøre disse problemer, nemlig den kliniske studenterundervisning, tilkendegav jeg, at jeg ville ind-

[Undervisningsministeren.]

kalde til møder om dette spørgsmål i august måned, således at vi kunne fortsætte det arbejde, som udvalget var gået i gang med, og det skal jeg gerne gentage her i dag.

Derfor undrede det mig også lidt, at fru Gerda Møller synes, at der også i dag skulle henstilles, for jeg er sikker på, at fru Gerda Møller heller ikke mener, det er muligt at komme i gang før i august måned.

John Haaber (V):

Hr. Svend Andersen (Rosk.a.)s indlæg bekræftede kun den fornemmelse, man kunne have på forhånd, at han overhovedet ikke har nogen som helst forstand på det, han snakker om. Der er ingen indsigt, der er ingen forståelse overhovedet givet til kende i det, der er blevet sagt herfra. Hr. Svend Andersen (Rosk.a.) tror åbenbart, at man uddanner præster ved hjælp af kristendoms-kundskab, religionshistorie og sådan noget. Jeg beder i hvert fald hr. Svend Andersen (Rosk.a.) søge oplysning om disse ting, så han ved, hvad han snakker om for fremtiden. Det er det mest horrible og vanvittige, der er fremsat i denne sag, og jeg er sikker på, at hvis vi gik de andre ting igennem, så anede han heller ikke, hvad han snakkede om.

Det er lige nøjagtig det, som jeg startede med at sige: et lastekatalog for fremskridts-folk eller en samling uartige ord, som man ikke ved hvad betyder.

Med hensyn til undervisningsministerens bemærkning skal jeg sige, at mig bekendt foreligger det meste af det materiale allerede færdigt og er overgivet til undervisningsudvalget, men vi savner vel endnu et oplæg til fællesregistrering af studenter, og jeg beder undervisningsministeren sørge for, at det kommer frem, sådan at vi kan få den helhed behandlet i i undervisningsudvalget, så det kan danne grundlag for en beslutningsproces også inden august, hvis det er muligt.

Kristine Heltberg (SF):

Efter disse patetiske ord fra hr. Svend Andersen (Rosk.a.) om det stakkels misbrugte folk vil jeg bare lige spørge hr. Svend Andersen (Rosk.a.), om han har gjort sig den ulejlighed at beregne, hvor meget hans lovforslag ville indebære af besparelser for

dette forpinte folk. Det forekommer mig, at der er en hel masse hajer, der lever af det forpinte folk, og som hr. Svend Andersen (Rosk.a.)s lovforslag ikke søger at genere.

Poulsgaard (FP):

Desværre var jeg ude til en telefonsamtale, så jeg har ikke hørt hele debatten, men jeg hørte i hvert fald socialdemokratiets ordfører, og jeg hørte hr. John Haabers første indlæg, og nu hørte jeg også hr. John Haabers sidste, hvor han spurgte, om vi vidste, hvad det betyder. Nej, jeg skal ærligt og redeligt indrømme, at jeg ved ikke, hvad alle de tossede stillinger står for, det skal ingen hemmelighed være. Jeg tror også, der er mange andre i dette land, der ikke ved det. Det kan jo ikke nytte noget. Vi er 5 mill. mennesker i dette lille land, og vi opfører os gud hjælpe mig, som om vi havde 100 mill. kr. at øse af. Disse uddannelser må ske ved et universitet i udlandet, det kan ikke være en opgave for den danske stat. Og vi skal ikke bare uddanne dem, de skal også have nogle elever, der skal uddannes, og så ruller snebolden. Vi kan tage doktorgraden i 140 forskellige fag i et sprogår på 5 mill. mennesker. Vi er kommet til bal med de store, og det er ikke noget popforslag, hr. Jens Kristian Hansen, det er et realistisk forslag. Der er grøde udenfor i dette øjeblik i våren, og der skal også nok komme grøde herinde med tiden, og vi bliver ved med at genfremsætte dette forslag, om så det er aldrig så poppet, eller hvad I nu kan sige af sjove ord i det høje ting. Det er den arbejdende del af befolkningen, der skal føde på alle disse studenter. Vi har lige fået en opgørelse fra Århus universitet, hvor vi har evighedsstudenter. Der er kun én ting til at betale for det, og det er produktionsapparatet, og skal dette produktionsapparat nogen sinde komme i gang til konkurrencedygtige priser, så må vi have omkostningerne ned. Dette er et skridt i den rigtige retning.

Vi er blevet så frie, at folk skal have lov til at studere lige hvad — ja, undskyld, hvis jeg sagde pokker, det sagde jeg altså ikke — men de skal have lov til at studere, uanset om der er behov for det eller ej. Ja men er der da ingen, der kan fatte i det høje ting, — ja, nu er der jo ikke ret mange til stede, så fatteevnen er vel ikke så stor — at det

[Poulsgaard.]

har vi simpelt hen ikke råd til. Vi kan ikke blive ved at tro, at vi kan opføre os, som om vi havde et sproggrundlag på 100 millioner. Vi har før kunnet klare den sunde fornuft uden alle disse tossede anretninger, der er kommet til efterhånden. Og hvis man læser disse studenterblade! Det er jo fuldstændig horribelt. Men i frihedens og demokratiets og tolerancens hellige navn skal vi bare blive ved, og et parti, som skulle repræsentere arbejderne, mener, at arbejderne stadig væk skal lægge ryg til den forskelsbehandling, der er. Vi ved, hvad der forskes i. De, der var så heldige eller uheldige at læse Ekstra Bladet her for en uges tid siden, kunne se, hvad for nogle sindssyge ting der blev forsket i. Vi ved, hvilken arbejdstid de har, disse lektorer, og hvad de ellers hedder, på de højere uddannelsessteder. Men all right, hvis det er socialdemokratiets mål, at det kun er akademikere, der skal have det godt, så skal man da ikke støtte dette forslag, men hvis man mener, at også den lille mand skal have det lidt godt, så skulle man støtte det. Men all right, der er grøde i luften, som jeg sagde, og der er også grøde i befolkningen, og jeg tror ikke, at hr. Jens Kristian Hansens vælgere deler hans syn. Jeg ville gerne, om han ville gå hjem til Sønderjylland og læse dette her op og så spørge dem dernede, om de vidste, hvad det var for nogle uddannelser, vi ofrer penge på, for jeg tror næsten, de er lige så dumme som jeg, Kristen Poulsgaard.

Poul Dam (SF):

Jeg synes, det er helt i orden, at man er uvidende, men ligefrem at prale af det er måske tvivlsomt. Jeg vil gerne sige til hr. Poulsgaard, som nu fik ordet før mig — jeg havde ellers ikke i sinde at sige noget til ham — at den kultur, som han så ofte påberåber sig, og som han anvender ved hyppige citater fra Højskolesangbogen, den er skabt bl. a. gennem en meget kraftig videnskabelig indsats i dette land. Vi skal snart have 500 års jubilæum for universitetet, et universitet, der blev oprettet i en fattig tid, og som har været arnested igennem de 500 år for en videnskabelig forskning, som på en række områder har haft væsentlig betydning for international forskning, har haft ver-

densbetydning og har haft betydning for den folkelige kultur også. Det sker mere eller mindre direkte, men det sker, og det er ganske overordentlig væsentligt. Det, som fremskridtspartiet vil føre os tilbage til, er ikke middelalder, for middelalderen havde respekt for forskning, det er noget, som vi i og for sig aldrig har oplevet før, i hvert fald ikke her i landet.

De fag, der er nævnt her, er jo for en stor dels vedkommende forskningsfag, hvor danske forskere har bidraget væsentligt til den viden, der findes i verden om de pågældende områder, en viden, som har stor betydning. For en anden dels vedkommende er det fag, som er med til at forøge vor viden om nutiden, og jeg skal nævne nogle få af dem, som har et meget vigtigt forskningsobjekt, som jeg håber de vil gøre noget ved, de, der bliver uddannet dér. Jeg mener, at de folk, der beskæftiger sig med sociologi, bør forske grundigt i, hvordan et fænomen som fremskridtspartiet egentlig kan opstå i et oplyst samfund. De folk, som beskæftiger sig med kultursociologi, nå nej, de har ikke noget med dette emne at gøre. De folk, som beskæftiger sig med retorik, kan finde ud af, hvordan man forfører folk gennem stemmens brug, enten det foregår på dialekt eller ikke. De folk, der beskæftiger sig med sprogpsykologi, kan finde ud af forholdet mellem fremskridtspartiets ord og den tanke, der måske ligger bag — det er et uhyggeligt emne, som jeg skal komme ind på ved anden lejlighed — og de folk, som beskæftiger sig med pædagogik, kan undersøge den interessante voksenpædagogiske opgave, hvordan man kan få lært fremskridtspartiets medlemmer noget om, hvordan de udnytter deres muligheder. Og så håber jeg for øvrigt snart, at fremskridtspartiet kan blive studieobjekt for endnu en af de videnskaber, der er nævnt her, nemlig den nordiske folkemindevidenskab.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Andersen) (Rosk.a.) (FP):

Fru Kristine Heltberg spurgte, hvor stor besparelsen vil være. Det har vi ikke haft mulighed for at regne nøjagtigt ud, men det drejer sig trods alt om flere tusinde elever, og det drejer sig altså også om lærere til disse elever. Så drejer det sig også om, at

[Svend Andersen (Roskilde amt).]

disse elever efterhånden bliver færdiguddannede og kommer til at indtage overflødige stillinger, og det vil sige, at så vidt jeg kan skønne, må det dreje sig om milliardbeløb, som man sammenlagt, alt taget i betragtning, vil komme til at spare skatteyderne for.

På hr. Poul Dams tale skulle man næsten tro, at vi ønskede at nedlægge samtlige universiteter. Så langt er vi ikke nået endnu, hr. Poul Dam. Jeg vil sige til hr. Poul Dam, at det, det drejer sig om, er udelukkende en begrænsning af visse overflødige fag, nemlig ca. 1/3 af samtlige de fag, der undervises i ved universiteterne. Det, der bliver tilbage, er omkring 100 fag, så der er sandelig nok at studere endnu og det er altså de 100 fag, der bliver tilbage, som vi mener er vigtige og nødvendige, også forskningsmæssigt, fremtidsmæssigt osv., osv. Der er stadig væk 100 fag tilbage, så hvis der er nogen, der har fået det indtryk, at vi ligesom vil slagte det meste af universitetet, så har man altså misforstået det. Der er som sagt 100 fag tilbage.

Poul Dam (SF):

Jeg vil bare sige til hr. Svend Andersen (Rosk.a.), at det er overordentlig dygtigt gjort af ham eller dem, der har skrevet forslaget for ham, at ramme ned på en række af de forskningsområder, hvor vi har haft og har internationale kapaciteter, folk, som har spillet en rolle i verdenskulturen — det gælder inden for slavisk folologi, det gælder inden for sinologi, det gælder inden for de arkæologiske områder, det gælder inden for en lang række af disse andre ting — folk, der har spillet en væsentlig rolle for den samlede viden i verden, og her vil man altså sige, at Danmark skal unddrage sig sin forpligtelse.

Poulsgaard (FP):

Det er altid interessant at høre på hr. Poul Dam, men der er visse ting, han misforstår. Hr. Svend Andersen (Rosk.a.) har svaret, at vi vil ikke nedlægge alle universiteter, og vi vil bevare kulturen, hr. Poul Dam, men bare på andre præmisser. Jeg tror, vi har en kultur, der fuldt ud måler sig med den

statsstøttede kultur, vi har nu, og vi vil ikke støtte den med tvangsudskrevne midler.

Så vil hr. Poul Dam gerne til at forske i fremskridtspartiet. Nu er det ikke sikkert, at hr. Poul Dam får anledning til det, for den dag fremskridtspartiet bliver så stort, at det har flertal, så bliver der ingen midler til at forske for statsydede midler. Det var en side af sagen. Men jeg tror, det ville være mere relevant at begynde at forske i, hvordan et parti som SF kan tillade sig at kalde sig et arbejderparti. Dér tror jeg virkelig der lå en forskeropgave, men det hænger måske sammen med, at folketingets sammensætning er så fuldstændig skæv, at den almindelige mand ikke er repræsenteret herinde. Jeg tror nok, at det vil være mere interessant at forske i SF, i det, man siger man står for, og så det, man udfører i praksis.

(Kort bemærkning.)

Kristine Helberg (SF):

Hvis fremskridtspartiets forslag som kriterium for, hvilke fag man har opført på den famøse liste, ikke har taget netop det kriterium, som hr. Poul Dam lige har nævnt, nemlig på hvilke områder Danmarks navn virkelig er blevet kendt verden over, hvilket kriterium har man så valgt? Det er vel ikke det, at det er de fag, man ikke rigtig vidste hvad indeholdt, for i så fald skal jeg gerne give fremskridtspartiets medlemmer et lille kursus, et kursus, som ville være overflødigt for de allerfleste borgere i dette land.

(Kort bemærkning)

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Andersen) (Rosk.a.) (FP):

Kriteriet har ganske enkelt været det, at det er de fag, som vi ikke mente gav den jævne befolkning noget som helst fornuftigt for deres penge.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Blot til hr. John Haaber. Jeg forstod, at han opfordrede mig til, at folketingets undervisningsudvalg ikke skulle have nogen ferie i år, men at man skulle anvende juli måned til at arbejde med helhedsplanen. Hvis det er udvalgets ønske, så står jeg ganske til rådighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Socialudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om mødrehjælpens virksomhed. (Ændring som følge af lov om social bistand). Eksemplarer vil blive omdelt.

Arbejdsmarkedsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændret arbejdsdeling mellem arbejdsformidlingen og de dertil knyttede statslige og kollegiale organer m. m.) Eksemplarer vil blive omdelt.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om jordfordeling mellem landejendomme. Eksemplarer vil blive omdelt.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om arbejderboliger på landet. Eksemplarer vil blive omdelt.

Erhvervsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om registrerede arkitekter og over forslag til lov om lån til håndværk og mindre industri. Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (16/5 75):

Udtræder: Ib Nørlund
Nyt medlem: Fuglsang.

Arbejdsmarkedsudv. (16/5 75):

Udtræder: Lerke
Nyt medlem: Inge Fischer Møller

Erhvervsudvalget (16/5 75):

Udtræder: Lerke
Nyt medlem: Inge Fischer Møller

Retsudvalget (16/5 75):

Udtræder: Lerke
Ny stedf.: Inge Fischer Møller

Socialudvalget (16/5 75):

Udtræder: Lerke
Nyt medlem: Inge Fischer Møller

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 21. maj kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse. (Statens seruminstitut).
- 3) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om lån til håndværk og mindre industri.
- 4) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændret arbejdsdeling mellem arbejdsformidlingen og de dertil knyttede statslige og kollegiale organer m. m.).
- 5) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om arbejderboliger på landet.
- 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om jordfordeling mellem landejendomme.
- 7) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om administration af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om etablering af en fælles strukturpolitik for fiskerisektoren og om den fælles markedsordning for fiskerivarer m. v.
- 8) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ophævelse af lov om bunden opsparing [af Glistrup m. fl.].

[Første næstformand.]

9) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om Københavns lufthavnsvæsen.

10) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om registrerede arkitekter.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste første næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 13.46.
